

Uitgebreid bosbeheerplan voor de bossen
Zorgvliet en omgeving te Oostkamp.

Uitbreiding en wijziging Bosbeheerplan

VERSIE OPENBAAR ONDERZOEK

Vlaamse Landmaatschappij, in opdracht van gemeente Oostkamp

Augustus 2013

1 Inleiding

Voorliggend document is een aanvulling op het Uitgebreid bosbeheerplan voor de bossen Zorgvliet en omgeving te Oostkamp. Dit beheerplan werd opgemaakt door studie bureau ESHER in opdracht van de Bosgroep Houtland en goedgekeurd in maart 2009.

Een wijziging van het beheerplan is nodig omdat er recent enkele ontwikkelingen hebben plaatsgevonden die de beheerdoelstellingen wijzigen. Deze ontwikkelingen vloeien voort uit het Inrichtingsplan Groenhove – Vrijgeweid, een plan in het kader van het inrichtingsproject landinrichting Veldgebied Jabbeke-Wingene. Dit plan werd goedgekeurd op 27 juni 2012 en bevat een reeks maatregelen voor recreatie en natuurontwikkeling voor het domein Zorgvliet in eigendom van de gemeente Oostkamp (maatregel 4.1.1 inrichting van het domein Zorgvliet). Het inrichtingsplan wordt opgesteld en uitgevoerd in samenwerking met de Vlaamse Landmaatschappij.

In eerste instantie zijn enkele bijkomende percelen verworven die een inrichting van een onthaalpunt en een verplaatsing van de speelzone mogelijk maken.

Bijkomend bevat het inrichtingsplan enkele natuurinrichtingsmaatregelen en erfgoedmaatregelen die verder gaan dan hetgeen in het goedgekeurde bosbeheerplan opgenomen is.

Hoger vermeld inrichtingsplan is immers een aanleiding om maatregelen te nemen voor het behoud en herstel van aanwezige natuurwaarden van Europees belang. Als onderdeel van het Natura 2000-netwerk, dienen voor dit gebied immers instandhoudingsdoelstellingen te worden geformuleerd. Deze zijn voor dit gebied beschreven in het ontwerprapport “Instandhoudingsdoelstellingen voor speciale beschermingszones – Rapport 15. BE2500004 Bossen, heiden en valleigebieden van zandig Vlaanderen: westelijk deel” (ANB 2012) en principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 december 2012.

In het inrichtingsplan zijn daarom maatregelen opgenomen voor het herstel van volgende habitattypes:

- 3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorende tot de Littorelletalia uniflora (subtype oeverkruidgemeenschappen)
- 6230* Soortenrijke heischrale graslanden
- 6410 Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Eu-Molinion)

Om deze maatregelen uit te kunnen voeren en om een gepast beheer na inrichting te kunnen verzekeren, is een aanpassing van het bosbeheerplan noodzakelijk. Eenmaal dit document goedgekeurd is, moet het gezien worden als een integraal onderdeel van het reeds goedgekeurde bosbeheerplan.

Het bosbeheerplan is voor 20 jaar geldig en blijft gelden tot in 2028. De voorliggende aanvullingen volgen dezelfde geldigheidstermijn.

2 Identificatie en beschrijving van de bijkomende percelen of percelen met gewijzigd beheer

2.1 Uitbreiding

2.1.1 Kadastrale identificatie en bosbestandsnummering

Kaart 1.1.b geeft een overzicht van de betrokken percelen.¹

Het domein Zorgvliet, in eigendom van de gemeente Oostkamp, wordt uitgebreid met twee kadastrale percelen, gelegen langs de N50 aan de rand van het domein Zorgvliet. Deze percelen zijn op het moment van de opmaak van de nota nog in eigendom van VLM, maar zullen na inrichting worden overgedragen aan de gemeente Oostkamp.

Afdeling	Sectie	Oppervlakte (m ²)	Grondnummer	Exponent	Bisnummer	Bestandsnummer
Oostkamp, 5 ^{de} afdeling (Ruddervoorde)	E	7918	159	A		21a
Oostkamp, 5 ^{de} afdeling (Ruddervoorde)	E	8289	159	B		21b

De noordgrens van kadastraal perceel 159A bestaat uit een dreef van Zomereik. De kadastrale grens loopt in het midden van de dreef, dus de overkant van de dreef is niet in openbare eigendom.

Voor een eenduidige identificatie krijgen de percelen een nummering aansluitend op de bosbestandsnummering van het bestaande bosbeheerplan.

Bestandsnummer	Opp (ha)	Boomsoort	Eigenaar
21a	0,71	Tamme Kastanje	Gemeente Oostkamp
21b	0,71	Weiland	Gemeente Oostkamp

Tabel 1. Bijkomende bestanden in domein Zorgvliet²

2.1.2 Juridisch kader

Bestemming volgens geldend plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan	Beide percelen zijn gelegen in gewestplanbestemming bosgebied
Speciale beschermingszones	Beide percelen maken deel uit van het habitatrichtlijngebied BE2500004 "Bossen, heiden en valleigebieden van zandig Vlaanderen, westelijk deel"
Vlaams Ecologisch Netwerk	de percelen zijn niet aangeduid als GEN (Grote Eenheid Natuur), noch als GENO (Grote eenheid Natuur in Ontwikkeling)
Beschermde landschappen, stads- en dorpsgezichten	/

¹ De kaartindeling volgt deze van het oorspronkelijke bosbeheerplan. De nieuwe kaarten vervangen de kaarten uit het bosbeheerplan voor het domein Zorgvliet.

² Deze tabel wijzigt tabel 2 uit het bosbeheerplan

2.1.4 Beschrijving

Voor een algemene beschrijving van de percelen in de uitbreiding wordt verwezen naar het bosbeheerplan. Zowel op het vlak van historisch beheer als algemene geografische, bodemkundige en hydrologische kenmerken sluiten de percelen nauw aan bij de overige percelen van het domein Zorgvliet. Hieronder volgt een korte beschrijving van de beide percelen.

Bestand 21a

Bestand 21a is een perceel met kenmerken van een middelhoutbestand, al zou het even goed als een hakhoutbestand met een sporadische overstaander kunnen omschreven worden. Meer dan 95% van het grondvlak bestaat uit een opgeschoten hakhout van Tamme kastanje. Hier en daar staat een Zomereik in de boomlaag met diameters tot 50cm. Verspreid staan er ook enkele Amerikaanse eiken met kleinere diameters. Op de bosrand naar bestand 21b staan voornamelijk exoten: enkele Thuya's, Robinia's en Zwarte elzen en sporadisch een Amerikaanse eik, Fijnspar, Vlier, Zomereik en Wintereik. Het meest oostelijk gelegen deel van dit perceel bestaat uit een kleinschalige kapvlakte zonder herplanting, waarna het met bramen overgroeid is. Het bestand bevat geen staand dood hout en nauwelijks liggend dood hout. Natuurlijke verjonging ontbreekt, met uitzondering van wat beperkte verjonging van Tamme kastanje. Langs de oostelijke en noordelijke zijde wordt het perceel begrensd door een dreef van Zomereik.

Het bestand is vrij laag gelegen ten opzichte van de andere percelen van Zorgvliet, maar de bodem is over het algemeen vrij droog. De bodem vertoont een rabattenstructuur, maar de rabatten zijn heel ondiep en dus quasi verwaarloosbaar, zeker in vergelijking met de zeer diepe rabatten in het gelijkaardige bosbestand 4a. Aan de noordzijde van het perceel loopt een tot 1,5 m diepe afwateringsgracht die de afwatering verzekert van het westelijke deel van het domein Zorgvliet naar de Dorpsbeek ten westen van de N50. De grens met de N50 wordt gevormd door een doorgesloten en plaatselijk onderbroken kaphaag van Haagbeuk en een diepe baangracht langs de N50.

Op de Biologische Waarderingskaart staat dit perceel gekarteerd als zuur eikenbos met een jonge boomlaag van Tamme kastanje (qs- cas) en gewaardeerd als biologisch zeer waardevol. Hoewel er geen gedetailleerde vegetatieopname gebeurde, valt aan te nemen dat het bestand fytosociologisch deel uitmaakt van het Dennen-Eikenbos met Amerikaanse Eik (volgens de typologie van Cornelis). Het iets hoger aandeel leem in de bodem en de hogere bodemvochtomstandigheden zouden er eventueel ook voor kunnen zorgen dat de natuurlijke vegetatie hier eerder aanleunt tegen het Eiken-Beukenbos met Adelaarsvaren. In ieder geval is in dit donkere kastanjehakhoutbos nauwelijks een struiklaag te onderscheiden. Ook de kruidlaag is schaars en bestaat uit wat Braam, Brede stekelvaren, Kamperfoelie en zaailingen van Tamme kastanje. De bodem wordt hoofdzakelijk bedekt door een strooiselpakket van kastanjebladeren. De iets lichtrijkere randen zijn wat interessanter met elementen van droge, zure bossen als Gladde witbol, Gewoon struisgras, Valse salie, Bleeksporig bosviooltje, Grote muur en Gewone salomonszegel.

Bestand 21b

Bestand 21b is een perceel dat tot in 2013 gebruikt werd als weiland. Het perceel is omzoomd met een afrastering van prikkeldraad. Op de grens met bosbestand 21a staat een schuilhokje.

Vegetatiekundig valt dit grasland te beschouwen als een Poo-lolietum of door Engels raaigras en Ruw beemdgras gedomineerd grasland. Het voorkomen van een dergelijk type grasland op een zandige bodem duidt op een doorgedreven bemesting. Naast de forse grassen worden in dit perceel een aantal - eerder banale – plantensoorten aangetroffen als Paardenbloem, Kruidende boterbloem, Witte klaver, Vogelmuur. Soorten van eerder voedselarme, zure graslanden, die men op een dergelijk bodemtype zou verwachten, ontbreken volledig, al zijn de grassen van armere situaties nog steeds – weliswaar in de rand – vertegenwoordigd (Gewoon struisgras, Gladde witbol).

Ten zuiden van dit perceel bevindt zich een rode beukendreef met een aantal heischrale elementen als Pilzegge, Valse salie, Schapenzuring. Deze bevinden zich hoofdzakelijk aan de zuidgerichte kant van deze dreef. De noordkant van deze dreef die grenst met perceel 21b is graziger met plaatselijk wat Gewone veldbies, Rood zwenkgras.

De noordelijke kant is over het algemeen iets ruiger dan de (buitenste) zuidelijke kant van de dreef, maar toch wel te beschouwen als een relatief ijle vegetatie, hoofdzakelijk bestaande uit Gewoon struisgras en Rood zwenkgras met veel mos en plaatselijk Gewone veldbies, Pilzegge en Bleeksporig bosviooltje.

Bestand	Opp (ha)	Bedrijfsvorm	Mengingsvorm	Bestandstype	Sluitingsgraad	Leeftijd	Leeftijds-klasse	% inheems
21a	0,71	Middelhout	Homogeen	Loofhout	>75%	Ongelijkjarig	21-40	
21b	0,71	Weiland	/	/	/	/	/	/

Tabel 2. Bestandskenmerken bijkomende bestanden³

2.2 Percelen met gewijzigde doelstellingen

Onderstaand volgt een lijst met percelen waarvoor een voorstel voor wijziging van beheerdoelstellingen en –maatregelen voorligt, met daarbij de reden voor de wijziging vermeld.

Bestand	Reden wijziging beheer
8a	Sociaal-educatief: evocatie van het voormalige kasteel + aanleg wandelpad
9a	Wijziging natuurbeheerdoelstelling en aanleg afwateringsgracht
10a	Uitbreiding van habitatype 6230 cfr. IHD
10c	Versnelling omvorming naar inheems loofhout + evocatie padenpatroon voormalige moestuin
12a	Schrappen van de optie om speelzone in te stellen
12b	Schrappen van de optie om speelzone in te stellen
13a	Schrappen van de optie om speelzone in te stellen
13b	Schrappen van de optie om speelzone in te stellen
16a	Schrappen van de optie om speelzone in te stellen
16b	Schrappen van de optie om speelzone in te stellen

³ Deze tabel wijzigt tabel 3 uit het bosbeheerplan

3 Aangepaste beheerdoelstellingen

3.1 Beheerdoelstellingen m.b.t. de economische functie

Geen wijzigingen

3.2 Beheerdoelstellingen m.b.t. de sociale en educatieve functie

Het bosbeheerplan geeft aan het domein Zorgvliet een zachte recreatieve functie. De voorliggende wijziging van het bosbeheerplan verandert in essentie niets aan deze doelstelling. De aanleg van een onthaalpunt met een kleinschalige parking langs de rand van het domein zorgt voor een betere ontsluiting en toegankelijkheid van het domein. De verplaatsing van de speelzone naar de omgeving van de N50 zorgt voor een betere inpassing en zonering van natuur en recreatie. De speelzone aangeduid in het bosbeheerplan ligt immers vlak naast de natuurkernzone en is enkel bereikbaar voor groepen na dwarse doorkruising van het gehele bos met inbegrip van de natuurkernzone.

Om de aantrekkelijkheid van het domein voor de zachte recreant te verhogen en de geschiedenis van de plek zichtbaar te maken wordt de locatie van het oorspronkelijke kasteel, dat vandaag volledig verdwenen is, gemarkeerd in het bosperceel 8a.

Zoals bovenstaand reeds aangegeven zal de toegankelijkheid van het domein Zorgvliet verbeteren door de aanleg van een kleinschalige parking aan het begin van de centrale toegangsreef. Deze maatregel zal ertoe bijdragen dat er geen wagens meer zullen geparkeerd worden in de dreefberm wat de ecologische waarde en ontwikkeling van de bermen en de dreefbomen ten goede komt. Met andere woorden wordt de dreef zelf met uitzondering van het begin van de dreef afgesloten voor gemotoriseerd verkeer en fietsers.

3.3 Beheerdoelstellingen m.b.t. de milieubeschermende functie

Het bosbeheerplan gaf al aan dat door het afplaggen en het verwijderen van bomen en struiken een geschikte uitgangssituatie wordt gecreëerd voor het habitattype 6230 (heischraal grasland) en dit voornamelijk op bestand 10b en beperkt op 10a (totale opp 1,35 ha). Onder invloed van nieuwe inzichten en om tegemoet te komen aan de instandhoudingsdoelstellingen, wordt nu een grote oppervlakte tot doel gesteld en bovendien wordt in de laagst gelegen zone ook rekening gehouden met de ontwikkeling naar het habitattype 6410 (veldrusgrasland).

De maatregelen in bestand 10b komen ook tegemoet aan de belangrijke doelstelling tot behoud en herstel van habitattype 3130 (oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot Littorelletalia uniflorae) – eerder nog niet opgenomen in het bosbeheerplan. Immers, De centrale vijver heeft zeer veel potentie voor een relatief voedselarm water met een matige tot sterke buffering en waterpeilschommelingen. Vertegenwoordigers van dit habitattype zijn reeds aanwezig: Moerashertshooi, Vlottende bies en fonteinkruid. Mits voldoende dynamiek (windwerking) en natuurlijke grondwaterpeilschommelingen, wordt op de droogvallende zandige oevers een lage pioniervegetatie in stand gehouden.

Door de verplaatsing van de speelzone zullen de percelen 12a, 12b, 13a, 13b, 16a, 16b versneld kunnen evolueren in de richting van beukenbossen van het type met Ilex- en taxussoorten rijk aan epifyten (habitatype 9120). Om deze evolutie te versnellen wordt inplanting van gewenste doelboomsoorten voorzien.

4 Beheermaatregelen

De geplande beheermaatregelen zijn eveneens per bestand weergegeven op de bestandsfiches in bijlage 1. Voor de nieuwe bestanden is een bestandsfiche opgemaakt. Voor de bestanden met gewijzigde doelstellingen of maatregelen is de fiche aangepast en deze vervangt de fiche uit het bosbeheerplan. Enkel voor de bestanden van de oorspronkelijke speelzone (12a-12b-13a-13b-16a-16b) wordt geen nieuwe bestandsfiche opgemaakt. In deze fiches moet enkel de doelstelling speelzone geschrapt worden.

De kapregeling en de overige beheermaatregelen worden tevens weergegeven op kaart (respectievelijk kaart 4.1.b en kaart 4.2.b)

4.1 Bosverjonging

Op de oorspronkelijke speelboslocatie is in bestanden 12a en 12b in 2012 reeds een grote open plek gemaakt. Deze was bedoeld als open speelplek, maar kan eveneens fungeren voor de reeds in het oorspronkelijk bosbeheerplan opgenomen groepenkap met heraanplanting. De open plek zal ingeplant worden met een groepsgewijze menging van Beuk, Zomereik, Haagbeuk, Winterlinde en Zoete kers. Deze maatregel komt neer op het uitvoeren van de oorspronkelijke bosverjonging en –omvorming zonder het lichten van de optie van het speelbos.

Het bosbeheerplan voorzag voor bestand 10c en het noordelijke gedeelte van 10a een geleidelijke omvorming waarbij het inheems loofhout zou bevorderd worden. In het kader van het inrichtingsplan werd dit perceel geselecteerd als zone waarin grond zou kunnen worden aangevoerd die afkomstig is van de oeverafschuining en de plagwerken rond de centrale vijver. Hiervoor moeten alle bomen gekapt worden. De opgevoerde grond zal gedeeltelijk beplant worden met Zomereik.

In de nieuwe speelzone zal het meest oostelijk gelegen deel van bestand 21b beplant worden. Om de speelzone snel in gebruik te kunnen nemen, wordt hier gekozen voor bomen en struiken die snel groeien of een dicht massief vormen (Wilg, Hazelaar, Ratelpopulier, Esdoorn, Berk...). Eventueel kunnen reeds soorten zoals Zomereik of Beuk ingebracht worden die de volgende boomgeneratie kunnen voorbereiden. De eerste 5 tot 7 jaar zal de jonge aanplanting niet toegankelijk gesteld worden om schade aan het jonge plantsoen te vermijden.

In bestand 9a wordt de doelstelling voor open plekken geschrapt. Het perceel kan volledig spontaan ontwikkelen naar een wilgenstruweel zonder verdere ingrepen.

4.2 Bosomvorming

Tabel 3 geeft een overzicht van de bestanden waarop bosomvorming voorzien is.

De bosomvorming van bestanden 12a, 12b en 10c kwam reeds hoger aan bod. Verder wordt ook perceel 21a een geleidelijke bosomvorming voorzien, waarbij het aandeel Tamme kastanje in de hakhoutlaag geleidelijk verlaagd wordt door het vrijstellen van verjonging van inheems loofhout. Afhankelijk van de plaats en soort kan dit loofhout doorgroeien naar de boomlaag of mee beheerd worden als hakhout.

Bestand	Opp. (ha)	Omvormingsbeheer	%inheems 2009	% inheems 2028
8a*	0,99	Selectieve dunning Populier, Douglasspar, Lork. Inheems loofhout bevorderen	<10%	35%
10a*	1,24	Selectieve dunning Douglas en Chamaecyparis. Bevoordelen inheems loofhout. Vrijstellen en plaggen van oever centrale vijver. Noordelijk stuk grotendeels eindkap + ophogen grond + aanplanten met inheems loofhout (Zomereik)	30-40%	70%
10c*	0,37	Eindkap vnl. Douglas, ophogen grond en aanplanting inheems loofhout (Zomereik groot formaat op ruime planafstand)	60%	100%
12a	0,68	Groepenkap Douglasbestand. Heraanplanting met Beuk, Zomereik, Haagbeuk, Winterlinde, Zoete Kers	10%	30%
12b	0,94	Groepenkap (max. 0,5ha) Douglas, Lork en Fijnspar. Heraanplanting inheems loofhout (Zomereik, Haagbeuk, Winterlinde, Zoete kers)	<10%	75%
13a	0,27	Selectieve dunning Japanse Lork en Tamme kastanje in hakhout. Aandeel inheems loofhout verhogen	60%	70%
13b	0,49	Eindkap Fijnspar en Douglas met heraanplanting van inheems loofhout (Haagbeuk, Winterlinde, Zomereik, Hazelaar)	<10%	100%
16a	0,49	Selectieve dunning Am. Eik, Douglas. Herstart middelhoutbeheer met Tamme Kastanje ondergroei, naast Ruwe berk, Zomereik en Douglas	<30%	50%
16b	0,63	Selectief dunnen Douglas met hakhout Tamme kastanje. Herstart middelhoutbeheer met Tamme Kastanjeondergroei, naast Ruwe Berk, Zomereik en Douglas	<10%	30%
21a*	0,71	Hakhoutbeheer met omlooptijd 24 jaar in een rotatie met drie groepen. Selectief behoud van inheems loofhout bij hakhoutkappingen	<10%	15%

Tabel 3. Omvorming en beheer bestanden (wijzigingen t.o.v. beheerplan zijn gemarkeerd met *)⁴

4.3 Kapregeling

Tabel 4 bevat de kapregeling van de gewijzigde en toegevoegde bosbestanden.

⁴ Deze tabel wijzigt tabel 14 uit het bosbeheerplan

Bestand	Opp (ha)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Opmerkingen
8a	0,99				X				O				X				O				X	Selectieve hoogdunning Douglas, Robinia, Populier en Amerikaanse eik.
9a*	0,69								H								H					Nulbeheer. Facultatief hakhoutbeheer zuidelijke bosrand
10a*	1,24						Ek				X						O				X	Eindkap ivf afgraven berm langs vijver en aanleg open plek langs west- en noordoever van vijver. Heraanplant met facultatieve dunning na 10j. Geleidelijke omvorming noordoostelijke hoek
10c*	0,37						Ek															Eindkap
12a	0,68				Eg/O				X/H				O				X/H				O	Groepsgewijze kap langs westrand, hakhoutbeheer langs zuidrand
12b	0,94				Eg/O				X/H				Eg/O				X/H				O	Groepenkap (0,25-0.5ha per keer), hakhoutbeheer langs zuidrand
13a	0,27								X/H				O				X				O/H	Selectieve hoogdunning Japanse lork en Fijnspar; hakhoutbeheer Tamme Kastanje
13b	0,49				H				Ek								H					Eindkap Fijnspar en Douglas / hakhoutbeheer langs oostrand
16a	0,49		X/H				O/H				H				X/H				O/H			Selectieve hoogdunning Amerikaanse eik / hakhoutbeheer Tamme kastanje en bosrand
16b	0,63				X/H				O				O				X/H					Selectieve hoogdunning Amerikaanse eik / hakhoutbeheer Tamme kastanje en bosrand
21a*	0,71										H				H				H			Hakhoutbeheer gefaseerd uitvoeren in drie groepen met omlooptijd van 24 jaar, zodat er steeds bos blijft staan
21b*	0,71														O							Aanplanting in 2014. Facultatieve eerste dunning na 8 jaar

Tabel 4. Kapregeling (X= hoogdunning; O=facultatieve dunning, Ek= kaalkap, H=hakhout/ wijzigingen t.o.v. beheerplan zijn gemarkeerd met *)⁵

⁵ Deze tabel wijzigt tabel 16 uit het bosbeheerplan

4.4 Open plekken

In de centrale zone van het domein Zorgvliet zijn reeds enkele natuurontwikkelingsmaatregelen uitgevoerd. In het kader van het inrichtingsplan Groenhove Vrijgeweid zal de centrale open zone uitgebreid worden. De natuurdoeltypes zijn oligotrofe wateren, heischrale graslanden en veldrusgraslanden.

Voor de ontwikkeling van oligotrofe wateren, zal de westelijke en noordelijke oever volledig en permanent vrijgesteld op perceel 10a, met uitzondering van het uiterste noordoostelijke deel van de bestand 10a. Dit zal de beschaduwing en de bladval in de vijver verminderen en de windwerking op de vijver verbeteren. De waterhuishouding van de vijver wordt aangepast. De zuidelijke watertoevoer wordt afgeleid van de vijver en weggeleid langs bestand 9a en 6a om zo via de afvoergracht tussen 4a en 4b tot buiten het domein te gaan. Deze maatregel is nodig omdat de watertoevoer waarschijnlijk een hoge nutriëntvracht heeft. Deze beek trekt haar water immers vanuit het zuidelijker gelegen landbouwgebied. De stuw aan de uitlaat van de vijver wordt hersteld. Deze is niet meer functioneel, maar vermits de stroomafwaarts gelegen afvoergracht niet onderhouden wordt, loopt de vijver toch niet leeg. Het peil op de vijver wordt met andere woorden geregeld door de hoogte van de aanslibbing in de afvoergracht én waarschijnlijk ook door infiltratie vanuit de vijver naar het grondwater. Door het vervangen van de stuw door een schotbalkstuw kan een meer gecontroleerd peil en eventueel zelfs een hoger peil ingesteld worden.

Het reguliere beheer voor de vijver komt in hoofdzaak neer op het in stand houden van een open landschap en het behouden van vennen met een minerale bodem. Het is dus vooral gericht op het in stand houden van de natuurlijke dynamiek. Het is belangrijk om de droogvallende oevers ook te kunnen maaien om eventuele vestiging van storingssoorten zoals Pitrus, Grote lisdodde en Mannagrass tegen te gaan.

Voor de ontwikkeling van heischrale graslanden en veldrusgraslanden, werd op de kapvlakte aan de oostelijke oever (10b) reeds de strooisellaag verwijderd, maar de aangerijkte minerale bodem van de toplaag zal bijkomend verwijderd worden om betere voedselarme omstandigheden te creëren. Op de westelijke oever wordt de oeverwal weggenomen en een geleidelijk oeverprofiel aangelegd (10a). Ook op de noordelijke oever is dit afgeschuind oeverprofiel voorzien. Perceel 10a zal grotendeels gekapt en als open plek beheerd worden.

Bij het beheer van de open zones is het belangrijk dat aansluitend op de herstelmaatregelen eerst een periode wordt gemaaid (met verwijdering van het maaisel) tot het ecosysteem is gestabiliseerd. Eventueel kan daarna worden overgeschakeld op begrazing met bv. schapen. In dat geval is een lage graasdruk echter aangewezen gezien de vochtige habitattypes gevoelig zijn voor betreding en begrazing (van Uytvanck & De Blust 2012). Voor een goede maaibaarheid zullen de stobben verwijderd worden.

Op perceel 9a wordt de doelstelling om de vochtige ruigte gedeeltelijk als open plek te beheren opgeheven. De zone kan spontaan ontwikkelen naar een wilgenstruweel, waarin door stagnerend water op het maaiveld tijdens het winterhalfjaar nog steeds open plekken zullen zijn, maar deze worden niet actief in stand gehouden. Er is met andere woorden een nulbeheer. Dit wordt onder meer ingegeven door de zeer vochtige omstandigheden waardoor kappingswerkzaamheden niet evident zijn zonder bodemschade aan te richten.

Hiermee wordt de keuze gemaakt om de open plekken in Zorgvliet te concentreren op de vijver.

4.5 Beheermaatregelen en richtlijnen m.b.t. toegankelijkheid, recreatie en educatie

4.5.1 Speelzone

In het vastgestelde bosbeheerplan gebeurde een evaluatie van verschillende bosbestanden die in aanmerking kwamen voor de aanduiding van een speelzone. Hieruit bleek dat de zones 12a-12b-13a-13b-16a-16b het meeste in aanmerking kwam voor deze functie. Na aankoop van de percelen 21a en 21b langs de N50 werd een nieuwe afweging gemaakt op basis van de verschillende afwegingscriteria. Deze afweging heeft er toe geleid, de speelzone te schrappen op de aangegeven locatie van het bosbeheerplan en werden percelen 21a en 21b als meest interessant percelen aangeduid voor de ontwikkeling van een nieuwe speelzone

Ecologische criteria:

- Overbetreding van kwetsbare dreefvegetaties van en naar de site van oorspronkelijk voorziene locatie speelzone en meer kans op zwerfvuil in de kern van het gebied.
- De oorspronkelijk voorziene speelzone ligt pal naast de centrale natuurontwikkelingszone.
- Beide percelen hebben een lage actuele natuurwaarde. Bestand 21a is immers een zeer dicht hakhoutbestand van Tamme kastanje zonder uitgesproken flora. Bestand 21b is momenteel een relatief intensief beheerd grasland.
- Op bosbouwkundig vlak heeft bestand 21a weinig potenties om snel naar een waardevol inheems loofhoutbestand door te groeien.

Ruimtelijke criteria:

- De toegankelijkheid van 21a-21b is zeer goed vanwege de ligging naast de N50. In bestand 21b wordt tevens een extensieve onthaalzone voorzien met enkele parkeerplaatsen voor auto's en gelegenheid om fietsen te stallen
- De beschikbare oppervlakte is in 21a-21b veel kleiner dan op de oorspronkelijke locatie (1,4 ha ten opzichte van 3,7ha). Door een attractieve inrichting van de bestanden (afwisseling open en gesloten, reliëfwijzigingen...) kan de speelzone voldoende functioneel ingericht worden om een jeugdgroep gedurende enkele uren te laten spelen.
- De speelzone 21a-21b is op het terrein duidelijk af te bakenen (de baangracht naast de N50 ten westen, een diepe afvoergracht ten noorden en dreven ten oosten en ten zuiden).
- In functie van de veiligheid is speelzone 21a-21b beter dan de oorspronkelijke speelzone. De weg naar de oorspronkelijke speelzone loopt immers langs de ruïnes en de muren die dieper in het domein staan. De N50 is goed afgeschermd van de speelzone 21a-21b door een diepe baangracht. Dit kan nog beter afgeschermd worden door herstel en verlenging van de nu reeds aanwezige kaphaag

- De locatie is beter en sneller bereikbaar voor hulpdiensten bij eventuele urgentie situaties, ongevallen en is beter zichtbaar vanaf de N50 wat aanleiding geeft tot een zekere sociale controle.
- Binnen het perceel zijn er geen diepe rabatten met dikke slibbodems waarin kinderen kunnen vallen
- Naast een belangrijke functie als speelzone zullen ook passanten en individuele wandelaars kunnen gebruik maken van deze zone om te picknicken of even uit te rusten en te genieten.

Spelcriteria

- Na inrichting zal de speelzone 21a-21b een grote afwisseling kennen: een eerder gesloten hakhoutzone met tijdelijke open stukken na afzet van het hakhout, een meer open zone op 21b, reliëfverschillen op 21b...
- Het hakhout zal frequent afgezet worden. De gekapte takken en stammen kunnen ter plaatse blijven en gebruikt worden als spelelement.

De officiële aanduiding als speelzone zal binnen de procedure voor de goedkeuring van de wijziging van het beheerplan verlopen.

4.5.2 Recreatieve en educatieve infrastructuur

Door de verplaatsing van de speelzone, de evocatie van het kasteel op 8a en de volledige inrichting van de centrale natuurzone, is een nieuw toegankelijkheidsreglement noodzakelijk.

In bijlage 2 kan het gewijzigd toegankelijkheidsreglement en bijhorend kaartmateriaal teruggevonden worden.

In vergelijking met het voorgaande toegankelijkheidsreglement zijn volgende elementen verwijderd of toegevoegd:

1. Aanduiding speelboszone op bestanden 21 a en 21 b – verwijderde markering van voormalige speelzone op bestanden 12a-12b-13a-13b-16a-16b;
2. Parkeermogelijkheid aan het begin van de centrale toegangsdreef vanaf de N50;
3. Het grootste gedeelte van de centrale toegangsdreef is nu enkel toegankelijk voor wandelaars met uitzondering van het begin van de dreef vanaf de N50 tot de inrit van de parking. Dit gedeelte is ook toegankelijk voor fietsers en gemotoriseerd verkeer;
4. Bijkomende openstelling van een bestaande dreef vanaf de parking tot de noordelijke dreef parallel met de N 50;
5. Nieuw wandelpad rondom te evoceren kasteelsite (nog te realiseren in kader van de inrichtingswerken) en nieuw wandelpad doorheen de voormalige moestuin op basis van het historisch grondplan;
6. Openstelling bestaand pad ten zuiden van de voormalige moestuin met kruising van de vijver via het bestaande brugje.

Voor deze wijzigingen werd een nieuw bebordingsplan opgemaakt. De nieuwe bebording die noodzakelijk is om het toegankelijkheidsreglement op het terrein kenbaar te maken zal geplaatst worden na herinrichting van het Domein.

Naast de toegankelijkheidsborden worden ook een aantal informatiepanelen voorzien die op een educatieve manier de ecologische en historische waarde van het Domein voor de bezoeker zullen weergeven.

4.6 Beheermaatregelen en richtlijnen m.b.t. cultuurhistorische elementen

In het bosbeheerplan staat vermeld dat de restanten van de vroegere Villa Zorgvliet en de ommuring dienen behouden te blijven. Om veiligheidsredenen wordt hier vanaf gestapt. De Orangerie (bestand 10c) en het reeds vervallen gedeelte van de ommuring zullen verwijderd (bestand 10a-10c) worden in het kader van de inrichtingswerken.

De locatie van het voormalige kasteel zal worden gemarkeerd in het landschap door schanskorven te plaatsen op de hoeken van het grondplan van het kasteel. De toegankelijkheid en zichtbaarheid hiervan zal verzekerd moeten worden door een pad naar de schanskorven te maaien en de schanskorven vrij te houden van begroeiing. De binnenzijde van het grondplan kan gemaaid worden of periodiek gekapt.

Verder wordt als beheermaatregelen aangeraden de resterende ruïne van de kasteelhoeve op een dusdanige manier af te sluiten zodat bezoekers de ruïne op geen enkele manier kunnen betreden. Dit draagt niet allen bij tot de veiligheid van de bezoekers maar ook tot de ecologische waarde van de aanwezige ruïne nabij de open plek in het bos.

4.7 Planning van de beheerwerken

Onderstaande tabel bevat alle maatregelen die niet te maken hebben met kappingen of dunningen. Bestanden 12a-12b-13a-13b-16a-16b zijn niet opgenomen in deze tabel omdat er geen wijzigingen zijn.

Bestand	Beheerwerk	Opp/lengte																				
			2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
8a-8b	Bestrijden en opvolgen pontische rhododendron	600m2	X	X			O								O							O
	Maaien omtrek grondplan kasteel + maaien of periodiek kappen binnenzijde grondplan kasteel	800m2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Maaien pad	150m	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6a-9a	Aanleg nieuwe afvoergracht	250m					X															
10a-10b-10w	Oeverafschuining, plaggen, afgraven	15.000m2					X															
	Struweel verwijderen	7.500m2					X															
	Onstronken	15.000m2					X															
	maaibeheer	15.000m2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Bestrijding en opvolging Pontische rhododendron (10b)		X	X			O								O							O
	Afbreken orangerie en deel muur moestuin						X															
	Extensief maaibeheer padenstructuur moestuin en pad langs noordoever vijver	275m	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
21a-21b	Inrichten speelzone (reliëfwijziging, aanbreng speelelementen, solitaire bomen, parkeerzone, haag...)	16.200m2					X															
	Maaien open gedeelte speelzone	ca. 4000m2						X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Tabel 5. Beheer open plekken, bosranden en recreatieve infrastructuur⁶

⁶ Deze tabel wijzigt tabel 18 uit het bosbeheerplan